

Záznam z 1. veřejného workshopu

k vytváření Akčního plánu České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí na léta 2020 až 2020

konaného v pondělí 2. března 2020 od 09:00 do 11:00
v budově Ministerstva spravedlnosti, Vyšehradská 16, Praha 2

Přítomní: dle prezenční listiny

Jednání zahájil **František Kučera**, kontaktní osoba pro Partnerství pro otevřené vládnutí (OGP) za Českou republiku, a představil program jednání:

Program jednání:

1. Úvodní slovo
2. OGP – představení iniciativy
3. Podmínky pro navrhované závazky
4. Stávající závazky uvedené v Akčním plánu OGP na léta 2018 až 2020
5. Návrhy nových závazků do Akčního plánu OGP na léta 2020 až 2022

Rovněž představil ostatní přítomné zástupce Ministerstva spravedlnosti a zmínil, že je pro komunikaci v souvislosti s agendou OGP zřízena e-mailová adresa ogp@msp.justice.cz.

1. Úvodní slovo

Jeroným Tejc, náměstek pro řízení sekce koordinace boje proti korupci Ministerstva spravedlnosti, stručně představil mezinárodní iniciativu OGP, v rámci níž veřejné instituce na sebe dobrovolně přebírají závazky se snahou zapojit do tvorby politik, koncepčních materiálů a tvorby zákonů organizace a osoby, které mají zájem, a mají tak možnost se k těmto včas a efektivně vyjádřit. Sdělil, že cílem workshopu je vést diskusi nad již obdrženými nebo nově prezentovanými návrhy – je ovšem otázkou, zda u všech obdržených podnětů a námětů se skutečně jedná o závazek, který zapadá do konceptu OGP a může ČR posunout směrem k transparentnosti a otevřenosti. Je dobře, že podmínkou přijatého závazku, je souhlas té instituce, která má závazek realizovat (snížení rizika neplnění závazku).

2. OGP – představení iniciativy

František Kučera dále představil iniciativu OGP jako původní projekt administrativy USA, sloužící k podpoře otevřenosti, transparentnosti, boji proti korupci a zvýšení občanské angažovanosti, která se postupně rozrostla z 8 zakládajících států na celkem 78 členských zemí. Česká republika přistoupila k této mezinárodní iniciativě usnesením vlády ze dne 14. září 2011 č. 691 s cílem transformovat státní instituce na otevřenější, efektivnější a odpovědnější. Zdůraznil, že základním prvkem otevřeného vládnutí a nezbytným elementem národního cyklu OGP je zapojení veřejnosti (občanské společnosti, občanů a dalších zúčastněných stran). V rámci OGP je vytvářen již pátý akční plán – je tedy na co navazovat. V poslední době došlo k zintenzivnění komunikace s realizátory závazků a k průběžnému zveřejňování plnění závazků na www.korupce.cz (výsledky jsou vyhodnocovány čtvrtletně). Důležitým hráčem je Pracovní komise předsedy Rady vlády

pro koordinaci boje s korupcí k otevřenému vládnutí a transparentnosti státní správy v roli tzv. multi-stakeholder fóra. Harmonogram tvorby 5. akčního plánu OGP je dostupný na www.korupce.cz.

3. Podmínky pro navrhované závazky

František Kučera sdělil, že u návrhů na závazky je nezbytné, aby v sobě obsahovaly prvek zapojení občanské společnosti, vázaly se na hodnoty otevřeného vládnutí a byly dostatečně konkrétní, realizovatelné a měřitelné. Hodnotami otevřeného vládnutí jsou: transparentnost, odpovědnost, občanská angažovanost/participace a technologie a inovace. Svým zaměřením mohou navrhované závazky navazovat na již dříve sledovaná témata boje proti korupci (např. podpora whistleblowingu), přístupu veřejnosti k informacím a zvýšení transparentnosti (právo na informace, otevřená data, zveřejňování rozsudků, přístupnost vědeckých informací) nebo například zlepšování veřejných služeb (zavádění managementu kvality ve státní službě). Mohou se ale také vztahovat k jakékoliv jiné oblasti a pomáhat například s naplňováním Cílů udržitelného rozvoje OSN. Důležitým a neopomenutelným prvkem je aktivní zapojení veřejnosti – při nastavování procesu, projednávání jednotlivých politik, přijímání závazků, hodnocení výstupů z hlediska jejich vyšší informační hodnoty atd.

Závazek musí být dle kvalitativních kritérií OGP: specifický (jasně definuje problém, potřebné aktivity a očekávané výsledky), měřitelný (umožňuje na jednotlivých krocích či milnících ověřovat jejich plnění; ověřitelný stav plnění musí být sledovatelný minimálně 1x ročně), s jasně vymezenou odpovědností (definuje konkrétní osoby a instituce odpovědné za implementaci), relevantní (prosazuje jednu nebo více hodnot z otevřeného vládnutí) a časově ohraničený (definuje termín pro splnění jednotlivých kroků ideálně během 2 let, na který je akční plán přijímán; pro ukončení implementace a pro vyhodnocení).

4. Stávající závazky uvedené v Akčním plánu OGP na léta 2018 až 2020

František Kučera zrekapituloval závazky obsažené ve 4. Akčním plánu OGP:

- 4.1.1 Zavádění principů řízení kvality ve služebních úřadech (v rozsahu kritérií zlepšování nebo v rozsahu komplexních metod řízení kvality)
- 4.2.1 Zlepšení výroční statistické zprávy českého soudnictví
- 4.2.2 Zveřejňování rozhodnutí nižších soudů
- 4.2.3 Zvýšení povědomí o problematice oznamovatelů protiprávního jednání (whistleblowerů)
- 4.3.1 Otevřená data o vzdělávání a vzdělávací soustavě
- 4.3.2 Otevření dat – informace o školách a školských zařízeních z informačního systému InspIS
- 4.3.3 Otevření dat – agregovaná zjištění z výstupů činnosti České školní inspekce
- 4.3.4 Zajistit uveřejňování digitálních obsahů nejrůznějšího charakteru, které jsou podpořeny z veřejných prostředků, pod otevřenou licenci Creative Commons (příp. jinou), a tím k nim zjednodušit přístup a umožnit jejich úpravy a sdílení všem aktérům ve vzdělávání

Do dalšího akčního plánu budou velmi pravděpodobně zahrnuty stávající závazky ke zveřejňování rozhodnutí nižších soudů, zvýšení povědomí o problematice oznamovatelů (whistleblowerů) protiprávního jednání (v závislosti na legislativním vývoji návrhu zákona) nebo k otevřeným datům o vzdělávání a vzdělávací soustavě.

5. Návrhy nových závazků do Akčního plánu OGP na léta 2020 až 2022

Obdržené návrhy nových závazků:

Mgr. Tomáš Jadlovník, Ph.D., a Ing. Aleš Hodina, dr. h. c. (Mezinárodní institut pro rodinu a dítě, z. ú.) - písemně: 1) Všeestranně umožnit realizaci základního lidského práva dětí na péči obou svých rodičů i po jejich rozvodu či rozchodu a 2) zajistit rovné postavení mužů a žen v řízeních o péči o děti, vyloučit zde a tvrdě trestat jakoukoliv diskriminaci z důvodu pohlaví. U těchto návrhů byla identifikována velmi slabá relevance k hodnotám OGP.

Aleš Endl podpořil tyto závazky a uvedl, že hlavním problémem je, že se právo v ČR nedodrží, přičemž vinu za to dle něj nese mj. Ministerstvo spravedlnosti, resp. rezort spravedlnosti. Občan má právo na spravedlivý proces. Na příkladu uvedl, že záznam ze soudního jednání je cár papíru, neboť se málokdy povede v něm zaznamenat skutečnosti o průběhu jednání, pokud soudce nechce, přičemž se záznam nepodepisuje přítomnými stranami, což zakládá nerovnoprávní postavení zejména mužů při soudních jednáních o výchově a výživě dětí (opatrovnické soudy). To by dle jeho názoru vyřešilo povinné nahrávání soudních jednání a zveřejňování těchto záznamů. Jeho návrh závazku tedy spočívá v tom, aby záznamy všech jednání soudů byly, obdobně jako např. jednání zastupitelstev, zveřejněny a zpětně on-line dohledatelné.

Jeroným Tejc poukázal na skutečnost, že se mnohdy zaměňují práva rodičů za práva dítěte, tj. že se upřednostňují zájmy rodičů bez ohledu na zájmy dítěte. Současně ale sdělil, že původní písemný námět koncepčně do OGP nezapadá. K nahrávání soudních jednání uvedl, že Ministerstvo spravedlnosti spustilo projekt UŠI – nahrávání soudních jednání (civilních i trestních). Ministerstvo spravedlnosti zároveň hledá cestu, jak zajistit zveřejňování rozsudků soudů (s některými výjimkami – např. opatrovnické věci), a to s ohledem na GDPR. Pilotní projekt už běží, ostrý provoz se plánuje spustit ještě během 2. pololetí 2020. Jednání soudů je veřejné – jinou otázkou je to, jak s informacemi nakládat. Do akčního plánu OGP je tedy relevantní se bavit o tom, jak zajistit transparentnost z hlediska nahrávání jednotlivých řízení, aby nebylo pochyb o tom, co jednotliví soudci zapíší nebo nezapíší.

Aleš Endl rozporoval stávající praxi, kdy je bez svolení soudce zakázáno nahrávat si veřejně přístupné soudní jednání, kde přítomný slyší úplně všechno, tedy i osobní údaje. Pokud někdo nemá možnost se soudního jednání zúčastnit, měl by mít právo si to přes internet poslechnout. Návrh závazku tedy zní: zajistit on-line přenos soudních jednání a/nebo na webu zajistit dostupnost záznamů ze soudních jednání (obdobně jak činí některé územní samosprávné celky ohledně zasedání zastupitelstva).

Jeroným Tejc doplnil, že byla už vedena diskuze na téma podoby zveřejňování rozsudků, kdy když je rozsudek vyhlášen veřejně, neměl by být problém jej zveřejnit i s osobními údaji. Ovšem to bylo ze strany Úřadu pro ochranu osobních údajů či Kanceláře veřejného ochránce práv vyhodnoceno jako protiústavní a zasahující do ochrany osobnosti člověka. Očekává proto, že bude o to větší nesouhlas se zveřejňováním celého soudního jednání.

JUDr. Jan Horník, Ph.D. (Městský úřad Dobříš) - písemně: 1) Databáze strategií a koncepcí a 2) Databáze úkolů a oprávnění/zmocnění pro územní samosprávné celky.

František Kučera blíže odůvodnil oba náměty s tím, že jde o navýšení přístupu k informacím nejen veřejností, ale i adresátů norem (zjednodušení procesu), čímž se zvýší odpovědnost orgánů ÚSC.

Komora veterinárních lékařů ČR - písemně: 1) Řádný a vyvážený legislativní proces s prodiskutovanými legislativními návrhy a 2) Oddělení Státní veterinární správy ČR od Ministerstva zemědělství.

Radka Vaňousová (KVL ČR) stručně odůvodnila své návrhy.

Jeroným Tejc konstatoval, že dle Ústavy ČR má poslanec právo předkládat návrhy zákonů – výklad je takový, pokud má právo podat návrh zákona, těžko mu bránit podat pozměňovací návrh. Je skeptický k tomu, že by byla vůle v tomto smyslu měnit Ústavu ČR. Jsou tedy dvě možnosti, jak cíle dosáhnout – první je již schválená změna jednacího řádu Poslanecké sněmovny, kdy se protáhla délka legislativního procesu (dříve bylo po podání pozměňovacího návrhu o něm možno hlasovat už za 48 hodin; nyní se k němu musí znovu sejít garanční výbor a přijmout ke všem pozměňovacím návrhům své stanovisko – časově tedy neplatí, že by nebyl dostatek času se k tomu vyjádřit). Druhá, dosud neregulovanou rovinou, je rovina lobbistických aktivit, kdy není povinností poslance uvádět, kdo pro něj návrh zákona zpracoval. Úprava této problematiky bude řešena v zákoně o lobbování, který nyní projednává Poslanecká sněmovna.

Jan Dupák (TI) k tomu doplnil, že je po přijetí zákona o lobbování a že bude nutno se tématu dále věnovat – vytvořit metodiku, zajistit osvětu apod.

Jiří Kapras (MSP) informoval, že jde o dva návrhy zákonů – jeden, který přináší vznik registru lobbistů a lobbovaných, a druhý, který zavádí lobbistické stopy a některá další opatření. V současné době jsou návrhy v 1. čtení. Správou registru bude pověřen Úřad pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí a je v plánu, že MSP ve spolupráci s tímto úřadem budou realizovat osvětu. Návrh zákona rovněž není bezzubý (jsou v něm zakotveny přestupky – které by měl řešit výše zmíněný úřad).

Aleš Endl namítl, že zakotvení zákonné povinnosti pro něj není zárukou – na příkladu uvedl, že státní zastupitelství musí na podnět reagovat do 30 dnů, přičemž osobně zažil, že tomu tak nebylo a důvodem byla skutečnost, že vyřizující státní zástupkyně měla dovolenou, což bylo odůvodněním porušení zákona.

Jiří Kapras (MSP) reagoval tak, že je nutno tento případ odlišit od postupu dle správního řádu. Ale i tak zná právní řád ČR možnosti obrany, pokud by byl státní zástupce nečinný. V případě Úřad pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí by nečinnost nejprve řešil předseda, následně správní soud.

Jan Dupák (TI ČR) rovněž vyvracel některé obavy Aleše Endla.

Transparency International ČR - písemně: 1) Zvýšení povědomí o problematice oznamovatelů protiprávního jednání (whistleblowerů) – pokračovat v stávajícím závazku (samozřejmě, pokud se nepodaří do konce stávajícího období dosáhnout stanovených milníků; v opačném případě bychom navrhovali nějaké další milníky, pro kontinuální rozšiřování povědomí...); 2) Zvýšení povědomí o problematice lobbingu a jeho regulace – osvěta o lobbingu (veřejné akce, kampaně, letáky...); vytvoření (otevřeného) registru lobbistů (v případě přijetí zákona o lobbingu povinného pro vymezené subjekty, jinak alespoň dobrovolného); metodická podpora (vzorový lobbistický diář, on-line platforma pro dotčené strany i veřejnost → sdílení metodiky a vzorů, příkladů dobré praxe, pro veřejnost by platforma plnila funkci osvětovou (co je lobbing, proč, kdo...)); 3) Adaptace závazku zemí G20 k Principům transparentního odhalování koncových vlastníků – připojení ČR k dalším partnerským zemím přihlášením se k principům otevřeného přístupu ke skutečným majitelům a 4) Vytvoření souhrnné veřejně přístupné open-data agregované databáze poskytovatelů a příjemců veřejných prostředků z dotačních titulů – data ve formátu open data, agregovaná data o poskytnutých dotacích z veřejných prostředků Unie i národních (konkrétně dotace ESIF, národní, krajské i obecní dotace). Přehledná ucelená veřejná databáze dotací umožňující vyhledávání podle poskytovatele, příjemce dotace nebo typu dotace.

Jan Dupák představil výše zmíněné závazky, které navrhuje TI ČR.

Jiří Kapras (MSP) k prvnímu závazku uvedl, že dle Plánu legislativních prací vlády má být nejpozději v červnu 2020 návrh zákona o ochraně oznamovatelů předložen do mezirezortního připomínkového řízení a v září 2020 vládě (Legislativní radě vlády). MSP počítá i s osvětou, a proto např. podporuje prodloužení závazku do dalšího akčního plánu OGP (bude rovněž využita synergie v rámci souběžného projektu financovaného z Norských fondů).

Druhý návrh TI ČR byl blíže diskutován již v rámci diskuse k návrhům Komory veterinárních lékařů.

U třetího návrhu **Jan Dupák** ozřejmil význam připojení ČR k dalším partnerským zemím přihlášením se k principům otevřeného přístupu ke skutečným majitelům – text deklarace je dostupný na <https://www.openownership.org/uploads/oo-disclosure-principles.pdf>. Dílčí kroky představují sběr dat, vytvoření a správu systému, určení odpovědného útvaru (pro metodiku, pomoc orgánům státní správy). Obsahem závazku je mimo jiné určení odpovědného útvaru pro řízení agendy odhalování skutečných majitelů. Úkolem by byla příprava metodiky (nad rámec výkladu legislativy) a odborné pomoci pro orgány veřejné správy a veřejnost: jak s údaji z evidence skutečných majitelů nakládat, jak ověřovat správnost údajů v evidenci, jak postupovat v případě podezření na uvedení nepravdivé informace, jak využít potenciál evidence v souladu s jejím záměrem chránit veřejné finance a jak správně a účinně postupovat ve formalizovaných řízeních, kde je významné zjistit skutečného majitele. Jednalo by se především o zadávací řízení, o poskytnutí dotace či o poskytnutí investiční pobídky (tj. aby se při rozdělování veřejných peněz opravdu zjišťovali skuteční majitelé uchazečů a nejednalo se pouze o kritérium plnění formálně a posuzované formalisticky). Činnost by spočívala ve vydávání metodik a obdobných materiálů, aktivní podpoře těchto subjektů, vzdělávání jejich pracovníků a osvětě veřejnosti.

Jiří Kapras deklaroval, že MSP se spolupráci a priori nebrání, ale že je závazek velmi obecný. Dále uvedl, že návrh zákona o evidenci skutečných majitelů obsahuje všechny požadavky V. AML směrnice. Doporučil návrh závazku formulovat konkrétněji na základě návrhu uvedeného zákona, pokud je v návrhu zákona nějaký nedostatek spatřován.

Jan Dupák uvedl, že si je vědom obecnosti návrhu, proto se zavázal jej upřesnit tak, jak je uvedeno výše.

František Kučera uzavřel debatu s tím, že závazek bude ze strany TI ČR upřesněn před jednáním pracovní komise dne 10. března 2020.

Dle **Jana Dupáka** čtvrtý návrh představuje vytvoření nejprve dobrovolné centrální elektronické platformy, která by umožňovala poskytovatelům dotací ve veřejné databázi dotací zobrazovat agregovaná data o poskytnutých dotacích z veřejných prostředků (ve formátu open data). V databázi by mělo být umožněno vyhledávání podle poskytovatele, příjemce dotace nebo typu dotace. Zároveň by měl být vytvořen funkční nástroj pro zadávání informací do databáze tak, aby byl pro zájemce z řad poskytovatelů intuitivní a přínosný. Předpoklad navazujícího závazku pro následující Akční plán (2022-2024): Zavedení povinné veřejné databáze dotací z veřejných prostředků Unie i národních (konkrétně dotace ESIF, národní, krajské i obecní dotace).

Jiří Kapras reagoval tak, že se nejedná ani z hlediska zadání o jednoduchou záležitost a že dotační řízení se odehrávají v několika úrovních a dotace se poskytují různými orgány. Databáze by měla být souhrnná za všechny poskytovatele, kteří přerozdělují veřejné prostředky, a to představuje poměrně složitý mechanismus z hlediska toho, kdo dotaci poskytuje a podle jakých pravidel. Kdo bude data vkládat, když je např. rozdílný subjekt, který o přidělení dotace rozhoduje od toho, kdo ji administruje. Bude potřeba zahájit konzultace se zainteresovanými rezorty (MV, MF, MMR a další, které poskytují dotace).

Aleš Endl rozporoval, že by byl problém zapsat do databáze, kdo a kolik poskytl ve chvíli, kdy je dotace vyplacena.

Jana Stehnová (TI ČR) doplnila závazek o myšlenku, že je potřeba data zveřejňovat ve formátu otevřených dat. Jde o to sjednotit formát tak, aby uživatel se mohl podívat, kdo co čerpal.

František Kučera navrhl tento závazek rozdělit na dva samostatné závazky do dvou po sobě jdoucích období působnosti akčního plánu OGP: první závazek by se týkal přípravné fáze a zahrnoval např. vedení odborných diskusí o věcném i technickém řešení; druhý závazek by se týkal samotné realizační fáze návazné na výstupy závazku předchozího.

JUDr. Luboš Melichar – písemně: Do konce léta roku 2021 vypracovat a vládě a následně Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR v 1. čtvrtletí roku předložit vládní návrhy zákonů týkajících se referenda (národní, krajská i místní úroveň).

František Kučera představil závazek s tím, že autor poměrně podrobně závazek formuloval ve svém písemném příspěvku. A dodal, že návrh bude ještě nutno prodiskutovat vzhledem k tomu, zda a jak by mohl být začleněn do akčního plánu OGP.

František Kučera následně otevřel prostor pro komentáře účastníků a pro další návrhy závazků.

Lukáš Králík ocenil plnění současného akčního plánu OGP a vyjádřil, že je rád, že se jeho předešlý návrh zveřejňovat rozsudky soudů ujal jak u odborné veřejnosti, tak i MSp, které jej nyní realizuje. Navrhl, aby tento závazek pokračoval i nadále, tedy byl zahrnut do 5. akčního plánu.

František Kučera potvrdil, že v pokračování závazku MSp počítá. Stejně tak je již nyní v plánu rozšířit závazek o zveřejňování rozsudků vrchních soudů.

Lukáš Králík dále představil návrhy směřující k ještě transparentnějšímu legislativnímu procesu. Navrhl zefektivnit a doplnit možnosti vyhledávání v rámci eKLEPU pro veřejnost a doplnit některé další funkcionality, např. možnost sledovat vzájemnou vazbu/souvislost mezi jednotlivými dokumenty, zajistit dostupnost historie procesu a jednotlivých dokumentů (jejich verzí). Dále navrhl závazek v podobě povinnosti vyhledávat na stránkách jednotlivých úřadů veřejné konzultace, pokud daný úřad vyjednává o návrhu nového legislativního nebo nelegislativního aktu EU (směrnice, nařízení apod.) tak, aby laická, ale především i odborná veřejnost měla možnost se seznámit s harmonogramem a potenciálně i s průběžnými výsledky vyjednávání.

Jiří Kapras požádal o upřesnění požadavku na zlepšení systému eKLEP (i když je eKLEP dobře fungující systém, prostor pro zlepšení tu je). Je dle něj potřeba upřesnit, jaké funkcionality by měly být doplněny.

Lubor Barnáš (MO) vyjádřil požadavek, aby závazky přinášely skutečné benefity a aby nedocházelo k samoúčelnému zatěžování úředníků státní správy.

Jeroným Tejc s tímto názorem vyslovil souhlas a např. na návrhu závazku rozšířit databázi strategií o koncepcce demonstroval, že pouhé doplnění databáze nepřinese efekt, že je potřeba vyhodnotit potenciální přínos – např. v podobě zjištění zda koncepcce nejsou vzájemně rozporné.

František Kučera závěrem poděkoval za aktivní účast a návrhy závazků.

Zapsal: JUDr. Jan Horník, Ph.D.